

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

08 Iulie, 2025

Probă scrisă FILOSOFIE ȘI LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

I TÊTEL

(60 punct)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészeket:

„A törvény uralma ugyanis – a formális törvény uralmának értelmében, amikor nincsenek a hatalom által bizonyos embereknek juttatott privilégiumok – megvédelmezi azt a törvény előtti egyenlőséget, ami az önkényuralmi kormányzás ellentéte.”

(Friedrich Hayek, *Drumul către servitute*)

„Valaki talán azt mondhatná, hogy egyenlőtlenül kellene a hivatalokat kiosztani, bármiféle jó tulajdonság magasabb foka szerint, még ha semmi másban nem is különböznének és egymáshoz hasonlóak is lennének, mivel a különbözőknek jogaik és érdemeik is mások. (...) Ha a fuvalások mesterségük szempontjából hasonlóak, akkor nem szabad fuvalában előnyben részesíteni az előkelőbb származásukat, mert attól még nem fognak szebben fuvalázni, inkább a művészetben kíválónak kell juttatni a kíválóbb hangszereket is. (...) Emellett, mivel a teljes egyenlőség és teljes egyenlőtlenség igazságtalan olyan egyének között, akik legalább egy szempontból nem egyenlők vagy nem egyenlőtlenek, minden alkotmány, amelyben az egyenlőség és egyenlőtlenség ilyen alapokra épül, szükségszerűen romlott.”

(Arisztotelész, *Politika*)

Az adott szövegrészek alapján:

1. Mutassa be az *igazságosság* fogalmának jelentését mindkét szöveg megközelítéséből!
6 pont
2. Elemezze körülbelül két oldalban a két szövegben megjelenített filozófiai szemléletet!
12 pont
3. Mutassa be, körülbelül fél oldal terjedelemben, a *meritokrácia* és az *egyenlőség* fogalmai közötti összefüggést!
6 pont
4. Érvekkel támassza alá nézetét Fr. Hayek felfogásának időszerűségéről a kortárs társadalom kontextusában!
6 pont

B.

1. Adott egy 4. alakzathoz tartozó érvényes szillogisztikus módozat, melynek alsó tétele (premissa minor) tagadó, felső tétele (premissa maior) állító.

- a. Írja le, a fent megnevezett sajátosságokkal rendelkező érvényes szillogizmus következtetési sémáját!
6 pont
- b. Alkosson természetes nyelven egy, az a. pontban megállapított következtetési sémának megfelelő szillogizmust!
6 pont
- c. Állapítsa meg, a szillogizmusok érvényességét ellenőrző bármely módszer segítségével, az előbbieken szerkesztett szillogizmus érvényességét!
6 pont

2. Adott az alábbi érvelés:

Ha önkénteskedem, az azt jelenti, hogy sok embernek segíthetek, és hasznos dolgokat tehetek. Következésképpen, ha nem segítek sok embernek és nem teszek hasznos dolgokat, akkor nem önkénteskedem.

- a. Írja át az adott érvelést formális nyelvre!
5 pont
- b. Vizsgálja meg az összetett kijelentésekkel végzett érvelés érvényességét ellenőrző bármely módszer segítségével a fenti szillogizmus érvényességét, és állapítsa meg, hogy érvényes vagy érvénytelen érvelésről van-e szó!
7 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre, amelyek a szaktantárgy módszertanára vonatkozó vizsgakövetelményekre vonatkoznak!

1. Fogalmazza meg a *filozófia* tantárgyat tanító tanár három sajátos kompetenciáját!
9 pont
2. a) Határozza meg az értékelési/felmérési eszközök *fidelitása* fogalmának jelentését!
b) Nevezze meg két jellemzőjét, másokat, mint a fidelitás, az értékelési/felmérési eszközöknek!
5 pont
6 pont
3. Érveljen egy-két oldal terjedelemben, azon hipotézis mellett vagy ellen, mely szerint: a tanárnak, a *filozófia* tantárgy keretében végzett didaktikai tevékenységében ötvöznie kell a *szóbeli értékelést*, mint „hagyományos” értékelési módszert, a *portfólióval*, mint „kiegészítő” értékelési módszerrel!
10 pont